Krok 2303K04: Formulování vize ochrany a péče o HiKK ve spolupráci se stakeholdery

KONFERENCE

ZÁPIS

HISTORICKÁ KULTURNÍ KRAJINA V KONTEXTU PROMĚN

15. 9. – 16. 9. 2026

Konírna státního zámku Mnichovo Hradiště

V Lípách 148, 295 01 Mnichovo Hradiště



Pořádající instituce:
Výzkumný ústav pro krajinu, v. v. i.

Vědecký garant konference:
Ing. Martin Weber

Organizační výbor konference:
RNDr. et PhDr. Markéta Šantrůčková, Ph.D.
Ing. Lucie Medková, Ph.D.
Ing. Tomáš Veith, Ph.D.
Ing. Alois Vokoun

Adresa organizačního výboru:
Květnové nám. 391, 252 43 Průhonice

Místo a datum konání:

Konírna státního zámku Mnichovo Hradiště, V Lípách 148, 295 01 Mnichovo Hradiště, 15. 9. – 16. 9. 2026

Jazyk jednání:
česky, slovensky

Druh výsledku:
M – uspořádání konference (se splněním pěti základních kritérií pro identifikaci činnosti ve VaVaI a některé z dodatečných podmínek dle manuálu Frascati v části 2 a včetně veřejné prezentace původních výsledků výzkumu a vývoje)

Kategorie a rok uplatnění výsledku:
Vedlejší, 2026

Dedikace výsledku:
Konference je pořádána s podporou projektu VaV MK ČR programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity DH23P03OVV006 **Historická kulturní krajina v ohrožení a její vize v kontextu soudobých proměn.**

Cíle a zaměření konference:
Konference se věnovala historické kulturní krajině, její paměti a ohrožení se zaměřením na krajinu bývalých valdštejnských panství Mnichovo Hradiště, Bělá pod Bezdězem a Doksy.
Konference se zúčastnili posluchači z celé ČR, působící v rámci odborných a výzkumných organizací, škol (ZŠ, SŠ, VŠ vč. doktorandů), veřejné správy a veřejnost.

Témata a časový program:

A. Současná rizika a výzvy spojené s ochranou historických kulturních krajin.
B. Představení vybraných historických kulturních krajin na bývalých valdštejnských panstvích Mnichovo Hradiště, Bělá pod Bezdězem a Doksy.
C. Možnosti obnovy historické kulturní krajiny.

Úterý 15. 9. 2026 – KONFERENČNÍ DEN			
ČAS	**příspěvek**	**Přednášející**	**Organizace**
9:30–10:00	Registrace		
10:00–10:20	**Uvítání**		
		Ondřej Lochman	Mnichovo Hradiště
		Šárka Kovaříková	NPÚ
		Martin Weber	VÚK
10:20–11:20	**Blok 1**		
	Obnovitelné zdroje energie v historické kulturní krajině: přístupy k ochraně a prostorovému usměrňování	Simona Vondráčková	ČVUT

	Antropogenní ohrožení historických kulturních krajin: analýza na příkladu modelového území Plasko	Jiří Kupka	ČVUT
	Historické kulturní krajiny a jejich ohrožení klimatickými riziky	Alena Salašová, Zuzana Fialová, Jozef Sedláček	MENDELU
11:20–11:40	Coffee Break		
11:40–13:00	**Blok 2**		
	Aby krajina neztratila paměť: expertní a místní perspektiva ochrany historické kulturní krajiny	Lucie Medková	VÚK
	Identifikace historických kulturních krajin na bývalých valdštejnských panstvích Mnichovo Hradiště, Bělá pod Bezdězem a Doksy	Markéta Šantrůčková	VÚK
	Mezi hrady, zámky a letohrádky. Valdštejnská rezidenční síť na panstvích Mnichovo Hradiště, Doksy a Bělá pod Bezdězem v raném novověku	Jiří Hrbek	HÚ AV ČR
	Bezděz jako druhý Montserrat. Úcta k milostné soše Panny Marie Montserratské v hradní kapli na Bezdězi	Jan Royt	Univerzita Karlova
13:00–14:30	Oběd		
14:30–15:50	**Blok 3**		
	Oblast Ralska a historie jeho vojenského využívání	Prokop Tomek	VHÚ
	Zeměpisná jména a archeologie paměti na příkladu Ralska	Přemysl Mácha	AV ČR
	Proměna Doks a Máchova jezera v rekreační letovisko a její odraz v krajině	Renata Mauserová	Doksy
	Obnova prvků historické kulturní krajiny kolem Mnichova Hradiště	Ondřej Šindelář	Mnichovo Hradiště
16:10–17:00	**Komentovaná prohlídka zámku Mnichovo Hradiště**		

Středa 16. 9. 2026 - EXKURZE	
9:00 – 12:30	**Dopolední program**
	Trasa podél Maníkovické obory k pramenu Klokočka s kaplí sv. Stapina (zastávka s výkladem). Následně přejezd do Bělé pod Bezdězem (komentovaná prohlídka zámku) a cesta do bývalé obory k loveckému zámečku Valdštejnsko (zastávka s výkladem). Následně přejezd do Doks.
12:30 –13:30	**Oběd**
13:30–15:30	**Odpolední program**
	Přejezd do zaniklé osady Strážov (zastávka s výkladem), cesta bývalým vojenským prostorem Ralsko k letišti Hradčany (zastávka s výkladem). Návrat přes Ploužnici a Ralsko do Mnichova Hradiště.

Účastníci konference (skladba a počet účastníků akce)**:**

51 ÚČASTNÍKŮ PREZENČNĚ

Účastníci z celé ČR, působící v rámci odborných a výzkumných organizací, škol (ZŠ, SŠ, VŠ vč. doktorandů), veřejné správy a veřejnost.

Zápis:

První konferenční den proběhl v zámecké konírně. Po úvodních slovech senátora a místostarosty Mnichova Hradiště, kastelánky státního zámku a odpovědného řešitele projektu proběhla přednášková část konference, rozdělená do tří bloků. Jedenáct příspěvků představilo aktuální výzkum historických kulturních krajin, jejich identifikaci, proměny, ohrožení i možnosti ochrany a obnovy. Pozornost byla věnována jak obecným otázkám ochrany historických kulturních krajin v kontextu současných environmentálních a společenských změn, tak konkrétním územím a jejich historickému vývoji.

Úvodní blok se zaměřil na současná rizika a výzvy spojené s ochranou historických kulturních krajin. Simona Vondráčková představila přístupy k ochraně a prostorovému usměrňování obnovitelných zdrojů energie v historické kulturní krajině. Jiří Kupka se věnoval antropogennímu ohrožení na příkladu modelového území Plaska a Alena Salašová, Zuzana Fialová a Jozef Sedláček představili problematiku klimatických rizik.

Druhý blok se soustředil na identifikaci a ochranu historických kulturních krajin a na jejich historické, kulturní a duchovní souvislosti. Markéta Šantrůčková představila dva příspěvky. První se věnoval expertní a místní perspektivě ochrany historické kulturní krajiny, druhý. identifikaci historických kulturních krajin na bývalých valdštejnských panstvích Mnichovo Hradiště, Bělá pod Bezdězem a Doksy. Jiří Hrbek představil valdštejnskou rezidenční síť na těchto panstvích v raném novověku a Jan Royt se zaměřil na úctu k milostné soše Panny Marie Montserratské v hradní kapli na Bezdězu.

Třetí blok přiblížil historický vývoj a současnou podobu krajiny regionu kolem Mnichova Hradiště. Prokop Tomek představil historii vojenského využívání oblasti Ralska, Přemysl Mácha se věnoval zeměpisným jménům a archeologii paměti na příkladu tohoto území. Renata Mauserová představila proměnu Doks a Máchova jezera v rekreační letovisko a její odraz v krajině. Ondřej Šindelář se zaměřil na obnovu prvků historické kulturní krajiny v okolí Mnichova Hradiště.

První konferenční den zakončila komentovaná prohlídka státního zámku Mnichovo Hradiště, která účastníkům umožnila poznat historické prostředí spojené s tématy konference.

Druhý den se uskutečnila komentovaná terénní exkurze po bývalých valdštejnských panstvích. Program zahrnoval zastávku u Maníkovické obory a pramene Klokočka s kaplí sv. Stapina, prohlídku zámku v Bělé pod Bezdězem a návštěvu bývalé obory s loveckým zámečkem Valdštejnsko. Odpolední část pokračovala v oblasti Doks a Ralska. Účastníci navštívili zaniklou osadu Strážov a bývalý vojenský prostor Ralsko s letištěm Hradčany. Exkurze představila rozmanité podoby historické kulturní krajiny a přiblížila jejich proměny v souvislosti s historickým využíváním území, hospodařením i novodobými zásahy.

Konference nabídla prostor pro sdílení výsledků výzkumu a zkušeností s identifikací, interpretací a ochranou historických kulturních krajin. Propojení odborných přednášek s terénní exkurzí zároveň umožnilo konfrontovat výzkumné poznatky s konkrétními krajinnými strukturami a historickými objekty.

Publikování výsledků konference:

Pozvánka, program, záštity, sborník abstraktů a fotografie jsou uveřejněny na internetových stránkách projektu https://www.ovhikk-naki.cz/clanky/publikace-a-vystupy/ prezentace příspěvků jsou uveřejněny na internetových stránkách projektu https://www.ovhikk-naki.cz/clanky/vystava-a-konference/